ZPRAVODAJ

Rodina

odbor rodiny, ochrany práv dětí a integrace Romů

Ministerstvo
práce a sociálních věcí

3/2026

Ministerstvo
práce a sociálních věcí

PF
2027

Krásné Vánoce a šťastný nový rok

To nejdůležitější často vzniká v každodenních chvílích – v pozornosti,
kterou věnujeme druhým, v ochotě naslouchat a v respektu k jejich příběhům.
Přejeme Vám, aby právě takových okamžiků bylo o Vánocích i v celém roce 2027 co nejvíce.

Odbor rodiny, ochrany práv dětí a integrace Romů

V tomto čísle najdete

4 Úvodní slovo ředitele odboru Mgr. Davida Karla

5 Fórum rodinné politiky 2026 otevřelo klíčová témata podpory rodin

7 Pečující roku 2026: příběhy, které si zaslouží být vidět

9 Romská menšina bude více zapojena do rozhodování. Rada vlády jednala poprvé v novém složení

11 Dublin hostil setkání národních koordinátorů Evropské záruky pro děti

12 Jak žít aktivně a důstojně v každém věku? Fórum aktivního stárnutí hledalo odpovědi

13 Ceny Rady vlády pro seniory a stárnutí populace za rok 2026 byly slavnostně předány

15 Co potřebují pracovníci OSPOD? MPSV vyráží do všech krajů hledat odpovědi

16 Co přinesl projekt Sladění v roce 2026?

18 Vesnice roku 2026: Bílou stuhu za práci s mládeží a podporu rodiny získalo 13 obcí

20 Rodiny, senioři i obce: kam míří peníze z národních dotačních titulů?

22 „O nás bez nás?“ Participační skupina MPSV zapojuje mladé do diskuse o jejich právech

25 Jak se tvoří sociální politika ve světě? Zkušenosti z OECD v Paříži

27 Děti pečující o sourozence se zdravotním znevýhodněním v České republice

29 Zpráva o rodině 2026: Rodičovské plány a jejich naplňování v současné české společnosti

Odebírejte Zpravodaj Rodina!

Chcete mít nejnovější informace z odboru rodiny, ochrany práv dětí a integrace Romů vždy mezi prvními? Nechte si zpravodaj zasílat přímo do e-mailu.
mpsv.gov.cz/zpravodaj-rodina

Úvodní slovo

ředitele odboru rodiny, ochrany práv dětí a integrace Romů

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

vítám Vás u posledního letošního čísla Zpravodaje Rodina. Rád bych při této příležitosti připomněl nejdůležitější aktivity a posuny, kterých jsme v roce 2026 dosáhli v oblasti ochrany dětí, rodinné politiky, romské inkluze a politiky stárnutí.

V oblasti ochrany ohrožených dětí jsme významně pokročili v přípravě novely zákona o sociálně-právní ochraně dětí, která byla předána do vnitřního připomínkového řízení. Přináší návrh na zřízení Úřadu pro rodinu a ochranu dětí (ÚROD), zavedení jednotného informačního systému sociálně-právní ochrany dětí a změnu financování zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc. Pozornost jsme věnovali také výzkumu asistovaných kontaktů a kapacitám zařízení ústavní péče o děti.

V oblasti romské inkluze bylo důležitou událostí zářijové zasedání Rady vlády pro záležitosti romské menšiny v novém složení, včetně občanských členů. Jednání se zaměřilo mimo jiné na segregaci romských dětí ve vzdělávání, přípravu akčního plánu k výkonu rozsudku D. H. a ostatní proti České republice na období 2027–2029 a možnosti financování navazujících opatření. Od července navíc MPSV prostřednictvím nově působícího oddělení převzalo část agendy romských záležitostí z Úřadu vlády ČR.

Také rodinná politika a politika stárnutí přinesly řadu důležitých aktivit. Vláda ČR vzala na vědomí Zprávu o rodině 2026, která se zabývá příčinami poklesu porodnosti a rozhodováním o rodičovství. Uskutečnilo se Fórum rodinné politiky i Fórum aktivního stárnutí. Pokračovali jsme rovněž v podpoře služeb péče o děti, v podpoře neformálně pečujících osob a v primární prevenci na podporu rodin. Důležitou součástí naší práce byla také mezinárodní spolupráce.

I v příštím roce nás čeká řada úkolů a výzev. Věřím, že se nám bude dařit dále rozvíjet podporu rodin, dětí, seniorů i neformálně pečujících osob.

Přeji Vám klidný adventní čas, krásné Vánoce a do nového roku mnoho sil, pozitivní energie a spokojenosti v pracovním i osobním životě.

Mgr. David Karl
ředitel odboru rodiny, ochrany práv dětí a integrace Romů

Fórum rodinné politiky 2026 otevřelo klíčová témata podpory rodin

Oddělení koncepce rodinné politiky, služeb péče o děti a politiky stárnutí (216)

Dne 11. září 2026 se v Ústí nad Labem uskutečnil již devátý ročník Fóra rodinné politiky, tradičního setkání zástupců státní správy, samosprávy, akademické sféry, neziskových organizací a odborníků z praxe.

Úvodní vystoupení předsedy vlády Andreje Babiše, politická diskuse a panel o porodnosti. Foto: MPSV

Po úvodních vystoupeních ministra práce a sociálních věcí **Aleše Juchelky** a předsedy vlády **Andreje Babiše** následovala politická diskuse věnovaná významu rodiny pro budoucí rozvoj společnosti. Součástí dopoledního programu bylo rovněž slavnostní **vyhlášení ocenění Pečující roku 2026**. Odpolední program nabídl odborné panely zaměřené na aktuální výzvy rodinné politiky, podporu rodin, prevenci a ochranu ohrožených dětí.

Pokles porodnosti a podmínky pro rodičovství

Jedním z ústředních témat letošního ročníku byl pokles porodnosti. Diskutující se shodli, že rozhodování o rodičovství ovlivňuje řada faktorů – ekonomická situace, dostupnost bydlení, kvalita partnerských vztahů i nejistota spojená s budoucností. Zaznělo, že rodinná politika by se měla zaměřovat především na vytváření podmínek, které lidem umožní naplnit jejich rodinné a rodičovské plány a podpoří stabilitu rodinného života.

Včasná pomoc rodinám jako důležitá investice

Významné místo v programu zaujala také primární prevence. Účastníci odborného panelu zdůraznili, že včasná pomoc rodinám patří k nejefektivnějším veřejným investicím. Preventivní aktivity pomáhají předcházet vzniku závažnějších problémů a posilují rodičovské kompetence i stabilitu rodinných vztahů. Hovořilo se například o roli rodinných a mateřských center jako přirozených komunitních míst podpory, dostupnosti preventivní pomoci pro všechny rodiny i potřebě dlouhodobého a stabilního financování těchto aktivit.

Panel *Podpora rodin s dětmi do 7 let věku: Nejlepší zájem dítěte a transformace institucionální péče.*

Odborná diskuse o dalších výzvách rodinné politiky

Další odborné panely se věnovaly například ekonomickému významu rodin, rodičovským kompetencím, pěstounské péči, ochraně ohrožených dětí či možnostem včasné pomoci rodinám v náročných životních situacích. Pozornost byla věnována také roli jednotlivých aktérů, významu mezioborové spolupráce a potřebě provázaného systému preventivních a navazujících služeb.

Panel *Sociální vyloučení: Práce s rodinou a ekonomické dopady.*

> **Včasná pomoc rodinám patří k nejefektivnějším veřejným investicím.**

kontaktní osoba
Mgr. Jitka Čampulková
vrchní ministerský rada
jitka.campulkova@mpsv.gov.cz

Ministerstvo práce a sociálních věcí

ZÁZNAMY Z DISKUZNÍCH PANELŮ

Na webových stránkách **Fóra rodinné politiky 2026** najdete záznamy z diskusních panelů i další informace o letošním ročníku v Ústí nad Labem.

Více na:
https://subscribepage.io/forumrodina2026

Pečující roku 2026: příběhy, které si zaslouží být vidět

Oddělení koncepce rodinné politiky, služeb péče o děti a politiky stárnutí (216)

Už podeváté ocenilo Ministerstvo práce a sociálních věcí lidi, kteří pečují o své blízké, a organizace, které jim pomáhají. Ocenění Pečující roku bylo tradičně předáno na Fóru rodinné politiky v Ústí nad Labem.

Od loňského roku jsou kategorie nejen pro pečující, ale také pro organizace, které se věnují podpoře neformálně pečujících či paliativní péči v domácím prostředí. Cílem ocenění je představit příběhy lidí a organizací, kteří podporují jednotlivce, rodiny, aktivity či celý systém osob, které pečují o své blízké v domácím prostředí a ty, kteří jejich podporu potřebují.

Pokud vás zajímá, jak probíhá výběr oceněných, přinášíme několik informací. Nominaci může podat kdokoli prostřednictvím formuláře, ve kterém je důležité podrobně popsat příběh nominovaného nebo důvody nominace. O oceněných následně rozhoduje porota složená ze zástupců MPSV, loňských oceněných ze všech kategorií a externích odborníků. Pokud jste někoho nominovali a nominace nebyla úspěšná, neváhejte to příští rok zkusit znovu. Tentokrát věnujte dostatečnou pozornost podrobnému zdůvodnění nominace.

NEFORMÁLNÍ PEČUJÍCÍ – PÉČE O DÍTĚ NEBO MLADISTVOU OSOBU (DO 18 LET)

Jarmila Neuwirthová

Paní Neuwirthová pečuje od roku 2009 s manželem o dceru s kombinovaným postižením, má také mladšího syna. Do spolku **Péče bez překážek** vstoupila v roce 2018, kdy zjistila, že pro dceru nejsou v Praze dostupné pobytové odlehčovací služby a že se nechce „upečovat k smrti“. Ve spolku se věnuje advokacii a prosazování dostupnosti sociálních služeb. Je také členkou odborné platformy projektu MPSV zaměřeného na neformálně pečující.

NEFORMÁLNÍ PEČUJÍCÍ – PÉČE O DOSPĚLÉHO NEBO SENIORA (NAD 18 LET)

Miroslava Šimková

Paní Šimková je matkou čtyř dětí a velkou část života pečuje o dceru Kláru se spinální svalovou atrofií, která je už dvanáct let závislá na umělé plicní ventilaci. Po tragické autonehodě, při níž zemřel její manžel, zůstala na děti i péči sama. Později jí byla diagnostikována progresivní roztroušená skleróza. Zatímco někdy tak pomáhá dceři, jindy potřebuje pomoc sama.

Založila organizaci Plzeňská zastávka pro pozůstalé. Dnes s dcerou připravuje **Domov naděje** – první zařízení v ČR pro děti a dospělé závislé na plicní ventilaci a jejich rodiny.

POČIN ROKU V OBLASTI PODPORY NEFORMÁLNÍ PÉČE

Spiralis: Pečovat a žít

Půlroční program pomáhá pečujícím načerpat sílu, zorientovat se ve své situaci, znát svá práva a pečovat, aniž by ztratili sami sebe. Od roku 2018 se programu ve 14 ročnících **zúčastnilo téměř 400 rodinných pečujících**. Absolventkami jsou i obě loň-ské oceněné pečující a paní Neuwirthová.

POČIN ROKU V OBLASTI PALIATIVNÍ PÉČE V DOMÁCÍM PROSTŘEDÍ

Institut Pallium: Péče a podpora pozůstalým

Pilotní projekt (2024–2026) se zapojením tří fakultních nemocnic a čtyř komunitních služeb rozvíjí specializovanou péči o pozůstalé a připravuje její systémové ukotvení. V roce 2025 podpořil **813 truchlících** po 570 zemřelých a odborníci poskytli **přes 5 200 úkonů péče**.

Více o oceněných najdete na stránkách **Pečující roku 2026**

subscribepage.io/pecujiciroku2026

kontaktní osoba
Mgr. Olga Starostová
vrchní ministerský rada
olga.starostova@mpsv.gov.cz

Romská menšina bude více zapojena do rozhodování. Rada vlády jednala poprvé v novém složení

Oddělení integrace Romů a podpora ochránce potřebných (282)

Dne 30. září 2026 se v prostorách Úřadu vlády ČR uskutečnilo první zasedání Rady vlády pro záležitosti romské menšiny v nově doplněném složení, včetně občanských členů. Jednání navázalo na personální změny, které Rada v uplynulém období zaznamenala, a otevřelo prostor pro společnou diskusi o dalším směřování politiky romské inkluze v České republice.

Rada vlády pro záležitosti romské menšiny je poradním orgánem vlády, jehož předsedou je předseda vlády ČR. Propojuje představitele státní správy, samospráv a romské občanské společnosti. Nově upravený statut Rady posiluje princip parity zastoupení Romů a počítá s volbou třetího místopředsedy či místopředsedkyně z řad občanské společnosti. Tyto změny mají přispět k většímu zapojení Romů do přípravy a hodnocení veřejných politik.

Jednání zahájila vládní zmocněnkyně pro záležitosti romské menšiny Mgr. Edita Stejskalová, která představila aktuální priority své činnosti. Mezi hlavní témata zařadila podporu zaměstnanosti, dostupné bydlení, ochranu dětí, rovný přístup ke vzdělávání, prevenci diskriminace a posilování účasti Romů na veřejném životě. Zdůraznila také potřebu důslednějšího naplňování strategických opatření a vyhodnocování skutečných dopadů přijímaných opatření.

Významnou část jednání tvořila diskuse o přetrvávající segregaci romských dětí ve vzdělávání a o přípravě nového akčního plánu k výkonu rozsudku D. H. a ostatní proti České republice na období 2027–2029. Občanští členové Rady upozornili zejména na potřebu většího zapojení romských odborníků, spolupráce s rodiči a hledání řešení, která budou odpovídat skutečné situaci ve školách i jednotlivých regionech.

Rada poprvé jednala v doplněném složení občanských členů.

Zleva: Edita Stejskalová, náměstkyně MPSV a vládní zmocněnkyně pro záležitosti romské menšiny, Andrej Babiš, předseda vlády ČR, Aleš Juchelka, ministr práce a sociálních věcí, a David Karl, ředitel odboru rodiny, ochrany práv dětí a integrace Romů.

Rada se věnovala také výsledkům výzkumu socio-ekonomické situace romské populace, přípravě evropských finančních nástrojů pro období 2028–2034 a záměru vybudování Centra Romů a Sintů v Praze, které připravuje Muzeum romské kultury s předpokládaným financováním z Norských fondů. Realizace projektu je podmíněna schválením příslušného programu a zajištěním finančních prostředků.

> **Občanští členové Rady upozornili na potřebu většího zapojení romských odborníků, spolupráce s rodiči a řešení, která odpovídají skutečné situaci ve školách i regionech.**

Součástí jednání bylo rovněž představení činnosti Oddělení integrace Romů a podpora ochránce potřebných MPSV, na které od 1. července 2026 přešla část agendy romských záležitostí z Úřadu vlády ČR. Oddělení zajišťuje zejména koordinaci naplňování Strategie romské integrace 2021–2030, činnost Národního kontaktního místa pro Romy, přípravu projektů a podporu spolupráce mezi jednotlivými resorty a občanskou společností.

Zasedání ukázalo, jak důležitou roli hraje aktivní zapojení romských zástupců do diskuse o veřejných politikách. Jejich zkušenosti a znalost místních podmínek společně s odborným zázemím a odpovědností veřejné správy vytvářejí prostor pro hledání konkrétních řešení, která mohou přispět ke zlepšování životních podmínek Romů v České republice.

kontaktní osoba
Ing. Lenka Tiefenbachová
vedoucí oddělení
lenka.tiefenbachova@mpsv.gov.cz

Dublin hostil setkání národních koordinátorů Evropské záruky pro děti

Oddělení koncepce rodinné politiky, služeb péče o děti a politiky stárnutí (216)

Ve dnech 24. a 25. září 2026 se v irském Dublinu uskutečnilo 26. setkání národních koordinátorů Evropské záruky pro děti. Jednání se zúčastnili zástupci členských států Evropské unie, Evropské komise i odborných organizací zaměřených na podporu dětí a rodin. Národním koordinátorem Evropské záruky pro děti za Českou republiku je ředitel odboru rodiny, ochrany práv dětí a integrace Romů MPSV. Na tomto jednání jej zastoupila pracovnice oddělení koncepce rodinné politiky, služeb péče o děti a politiky stárnutí.

Hlavním tématem zářijového setkání byla prevence dětské chudoby, včasná intervence a podpora rodin s dětmi. Evropská komise představila aktuální priority v oblasti Evropské záruky pro děti a připravované iniciativy zaměřené na posilování sociálního začleňování, podporu rodin a dostupnost kvalitních služeb v raném dětství.

Účastníci se seznámili s příklady dobré praxe z Irska, Rakouska a Slovinska. Pozornost byla věnována zejména programům domácích návštěv, podpoře rodičovských kompetencí, meziresortní spolupráci a službám pomáhajícím rodinám v jejich přirozeném prostředí. Diskutována byla rovněž opatření na podporu přístupu znevýhodněných dětí ke službám předškolního vzdělávání a péče.

Setkání poskytlo prostor pro sdílení zkušeností mezi členskými státy a přineslo řadu podnětů pro další rozvoj opatření zaměřených na podporu dětí a rodin v České republice.

kontaktní osoba
Mgr. Jitka Čampulková
vrchní ministerský rada
jitka.campulkova@mpsv.gov.cz

Jak žít aktivně a důstojně v každém věku? Fórum aktivního stárnutí hledalo odpovědi

Oddělení koncepce rodinné politiky, služeb péče o děti a politiky stárnutí (216)

Jak podpořit lidi, kteří dlouhodobě pečují o své blízké? Jak mohou nové technologie a prevence pomoci zachovat soběstačnost ve vyšším věku? A proč bychom měli lépe využívat zkušenosti lidí starších 50 let na trhu práce? Také těmto otázkám se věnovalo Fórum aktivního stárnutí 2026, které se uskutečnilo 11. listopadu v pražském Lichtenštejnském paláci.

Tématem jednoho z panelů konference byla neformální péče. Lidé, kteří dlouhodobě pečují o své blízké, často přebírají značnou část odpovědnosti za jejich každodenní život. Péče přitom představuje nejen praktickou, ale také výraznou psychickou zátěž. Diskuse se proto zaměřila na duševní zdraví pečujících, jejich potřeby a možnosti včasné podpory. Důležité je, aby na svou situaci nezůstávali sami a věděli, kam se mohou obrátit o pomoc.

Jedním z hlavních témat konference byla prevence jako klíčový předpoklad zdravé a aktivní dlouhověkosti a zachování soběstačnosti. Diskuse se věnovala významu prodlužování života ve zdraví, včasné podpory a dostupných zdravotních a sociálních služeb. Zdůrazněna byla také potřeba připravit zdravotní a sociální systém na očekávaný demografický vývoj po roce 2035. Součástí diskuse byly rovněž možnosti využití digitálních technologií a umělé inteligence v oblasti prevence, zdraví a podpory soběstačnosti.

Pozornost byla věnována také pracovnímu uplatnění lidí starších 50 let. Zkušenosti a znalosti starších zaměstnanců jsou důležitým přínosem, přesto se na trhu práce stále setkávají s věkovými bariérami. Jedním z řešení je age management – způsob řízení zaměstnanců, který zohledňuje jejich potřeby a možnosti v různých životních etapách a pomáhá vytvářet podmínky pro jejich dlouhodobé pracovní uplatnění.

„Aktivní stárnutí se netýká pouze seniorů, ale celé společnosti a vztahů mezi generacemi. Potřebujeme vytvářet prostředí, ve kterém mohou lidé zůstávat co nejdéle aktivní, uplatňovat své zkušenosti a zároveň mít jistotu podpory, když ji potřebují. Důležitá je také mezigenerační solidarita a posilování vazeb mezi rodinami, komunitami a jednotlivými generacemi. Právě na těchto principech musí stát i naše politika stárnutí,“ uvedl David Karl, ředitel odboru rodiny, ochrany práv dětí a integrace Romů MPSV.

Panel Na pečujících záleží

Panel Dlouhověkost začíná prevencí

Panel Práce bez věkových bariér

Fórum tak připomnělo, že příprava na stárnutí populace vyžaduje spolupráci napříč institucemi i celou společností. Stárnutí je celoživotní proces, který se promítá do všech oblastí lidského života. Příprava na něj proto zahrnuje nejen kvalitní služby a péči ve vyšším věku, ale také podporu zdraví, pracovního uplatnění a aktivního života v průběhu celého životního cyklu.

kontaktní osoba
Mgr. Karolína Skalová
ministerský rada
karolina.skalova@mpsv.gov.cz

Ceny Rady vlády pro seniory a stárnutí populace za rok 2026 byly slavnostně předány

Oddělení koncepce rodinné politiky, služeb péče o děti a politiky stárnutí (216)

Čtyři ocenění, čtyři inspirativní příběhy a jeden společný cíl – podpora aktivního, důstojného a plnohodnotného života ve stáří. Ceny Rady vlády pro seniory a stárnutí populace za rok 2026 byly slavnostně předány 11. listopadu v rámci Fóra aktivního stárnutí v pražském Lichtenštejnském paláci. Ocenění získali lidé a organizace, jejichž práce přináší konkrétní výsledky v oblasti péče, výzkumu i aktivního zapojení starších lidí do společnosti. Ceny předávaly Saskia Burešová a Iva Merhautová, vrchní ředitelka MPSV a místopředsedkyně Rady vlády pro seniory a stárnutí populace.

Cena Rady vlády pro seniory a stárnutí populace každoročně upozorňuje na osobnosti, organizace a projekty, které významně přispívají ke zvyšování kvality života starších lidí a k řešení problematiky stárnutí a stáří. Jejím cílem je také motivovat k aktivnímu stárnutí, podporovat mezigenerační solidaritu a představovat příklady dobré praxe.

Letošní předání ocenění se uskutečnilo v rámci konference Fórum aktivního stárnutí 2026, kterou pořádalo Ministerstvo práce a sociálních věcí. Fórum nabídlo odbornou diskusi o podpoře neformálně pečujících, vlivu prevence na dlouhověkost, moderních technologiích i pracovním uplatnění bez věkových bariér.

PROFESIONÁLKA

PhDr. Karla Boháčková

Za celoživotní přínos k rozvoji kvalitních a důstojných sociálních služeb pro seniory byla oceněna PhDr. Karla Boháčková. Sociálním službám se věnuje téměř čtyřicet let. Během této doby se zaměřuje na vytváření podmínek, které starším lidem umožňují žít důstojně, aktivně a co nejdéle ve svém přirozeném prostředí. Její ocenění je uznáním dlouhodobé práce ve prospěch seniorů a rozvoje služeb, které respektují jejich potřeby a důstojnost.

NEPROFESIONÁL

Jaroslav Kupsa

Ocenění v kategorii Neprofesionál získal Jaroslav Kupsa za dlouholetou dobrovolnickou práci ve prospěch seniorů v Jihočeském kraji. Věnuje se jejich aktivizaci, vzájemnému propojování a především vyhledávání příležitostí, jak starší lidi zapojovat do společenského, kulturního a sportovního života. Jeho činnost ukazuje, jak důležitou roli může v aktivním stárnutí sehrávat dobrovolnictví a iniciativa jednotlivců.

KOLEKTIV/PROJEKT

Mgr. Rostislav Haufer, MBA, a kolektiv Chytré Péče s.r.o.

V kategorii Kolektiv/projekt získal ocenění Mgr. Rostislav Haufer, MBA, společně s týmem organizace Chytrá Péče s.r.o. za vytvoření inovativního modelu Chytré sdílené péče. Ten propojuje sociální a zdravotní služby, rodinu a další formy podpory s cílem umožnit seniorům co nejdéle bezpečně žít v domácím prostředí. Model přináší přístup, který propojuje různé zdroje pomoci a reaguje na potřeby starších lidí i jejich blízkých.

ZVLÁŠTNÍ CENA PANA MINISTRA

doc. PhDr. Mgr. Helena Kisvetrová, Ph.D.

Zvláštní cenu pana ministra získala doc. PhDr. Mgr. Helena Kisvetrová, Ph.D., za dlouhodobý odborný a výzkumný přínos v oblasti stárnutí. Ve své práci se zaměřuje zejména na kvalitu života, soběstačnost a důstojnost starších lidí. Významnou součástí jejího působení je také vzdělávání nové generace zdravotnických profesionálů. Ocenění vyzdvihuje důležitost odborného poznání a jeho přenosu do praxe, což může přispívat ke kvalitnějšímu životu seniorů.

Co potřebují pracovníci OSPOD? MPSV vyráží do všech krajů hledat odpovědi

Jaké problémy řeší pracovníci orgánů sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) v každodenní praxi? Co jim komplikuje práci a jakou podporu potřebují? Ministerstvo práce a sociálních věcí proto zahájilo projekt MPSV v regionech 2026, jehož cílem je otevřít přímý dialog s pracovníky OSPOD a zástupci krajů a obcí napříč Českou republikou.

První dvě regionální setkání se uskutečnila 4. listopadu 2026 v Praze. Dopoledne se vedení MPSV setkalo se zástupci Středočeského kraje a pracovníky OSPOD, odpoledne následovalo jednání se zástupci hlavního města Prahy a pracovníky OSPOD působícími na úrovni městských částí.

Zleva: ministr práce a sociálních věcí Aleš Juchelka, ombudsmanka MPSV Michaela Kolman a ředitel odboru rodiny, ochrany práv dětí a integrace Romů David Karl na setkání se zástupci Středočeského kraje a pracovníky OSPOD, Praha, 4. 11. 2026.

Ministr práce a sociálních věcí Aleš Juchelka se společně s ombudsmankou MPSV Michaelou Kolman a ředitelem odboru rodiny, ochrany práv dětí a integrace Romů Davidem Karlem setkal s lidmi, kteří se přímo podílejí na ochraně dětí a podpoře rodin. Diskutovalo se například o potřebě jednotnějšího systému sociálně-právní ochrany dětí, připravovaném informačním systému nebo nedostatku míst v zařízeních pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZDVOP).

V rámci projektu se uskuteční série výjezdních setkání napříč všemi kraji České republiky. Ministerstvo plánuje během sedmi výjezdních dnů navštívit vždy dva regiony. Dalších návštěv se zúčastní také náměstkyně MPSV Edita Stejskalová. Setkání se zaměří na zkušenosti z praxe, personální kapacity, administrativní zátěž, potřeby metodické podpory i připravované změny v systému ochrany dětí.

Podněty z jednotlivých regionů MPSV vyhodnotí a využije jako podklad pro další metodickou, koncepční a legislativní práci. Cílem je, aby se zkušenosti lidí z terénu promítaly do rozhodování ministerstva a do změn, které mají pomoci dětem, rodinám i samotným pracovníkům OSPOD.

Pracovníci OSPOD Středočeského kraje v diskusi s vedením ministerstva.

Odpolední jednání se zástupci hlavního města Prahy a pracovníky OSPOD městských částí.

Co přinesl projekt Sladění v roce 2026?

Oddělení koncepce rodinné politiky, služeb péče o děti a politiky stárnutí (216)

Projekt Sladění přinesl 6 nových e-learningových kurzů, 16 online seminářů pro samosprávy a poskytovatele dětských skupin nebo 14 krajských setkání s celkovou účastí 1 148 osob. Projekt MPSV zaměřený na podporu péče a slaďování pracovního a rodinného života pokračoval v roce 2026 čtvrtým rokem. Vedle dokončení příručky na podporu zaměstnávání neformálně pečujících se jeho aktivity intenzivně věnovaly také metodické podpoře a zvyšování kvality dětských skupin.

Podpora neformálních pečujících

V roce 2026 v oblasti péče o závislé osoby byla dokončena ***metodická příručka Podpora zaměstnanosti neformálních pečujících***. Jejím cílem je ukázat, že skloubit zaměstnání s péčí o blízkého člověka je ve většině případů možné, i když často náročné. Nabízí doporučení, jak v obtížné životní situaci nepřijít o zaměstnání a jak zaměstnavatelé mohou udržet zkušené zaměstnance a zaměstnankyně.

Příručka je rozdělena do dvou částí – pro pečující a pro zaměstnavatele. Vedle věcných informací a užitečných odkazů obsahuje příklady dobré praxe, zkušenosti lidí, kteří péči kombinují s prací, checklisty, doporučení i praktická shrnutí.

Na podobě příručky se podílela odborná platforma, v níž byli zastoupeni zaměstnavatelé, pracovníci HR oddělení, odbornice a odborníci na pracovní právo a rodinnou politiku, neziskové organizace a pečující osoby. Všem, kdo do práce vložili svůj čas a osobní zkušenost, patří velké poděkování.

PŘÍRUČKA KE STAŽENÍ ZDARMA

Příručka ***Podpora zaměstnanosti neformálních pečujících*** je dostupná online a lze si ji zdarma stáhnout na webových stránkách MPSV.

Zájemci zde najdou také další praktické informace a materiály pro lidi pečující o osobu blízkou.

Více informací a příručku ke stažení najdete na:
mpsv.gov.cz/pecuji-o-osobu-blizkou-neformalni-pecujici

V roce 2027 na příručku navážou propagační aktivity a případné rozšíření jejího obsahu.

Vedle práce na příručce probíhalo **reprezentativní šetření u skupiny pečujících 24/7** realizované agenturou SC&C spol. s r. o. Sběr dat byl dokončen, aktuálně probíhá vyhodnocování dat. Prezentace závěrečné zprávy je plánována na únor roku 2027.

Dětské skupiny: vzdělávání pečujících osob a metodická podpora v celé republice

Další oblastí působnosti projektu je zvyšování dostupnosti a kvality dětských skupin. V roce 2026 se tato oblast rozvíjela nově ve spolupráci s Úřadem práce ČR. Zájem o metodickou a vzdělávací podporu přitom zůstává vysoký.

16

online seminářů pro samosprávy a další poskytovatele služby péče o dítě v dětské skupině. Zúčastnilo se jich celkem **440 osob**.

6

nových e-learningových kurzů pro pečující osoby v dětských skupinách. Celkový počet absolvování e-learningových kurzů dosáhl **5 000**.

5

velkých online vzdělávacích seminářů pro pečující osoby s celkovou účastí **1 270 osob**.

14

krajských setkání zástupců MPSV, Úřadu práce ČR a dalších orgánů státní správy s poskytovateli dětských skupin a sousedských dětských skupin. Hybridní setkání s osobní účastí metodiček projektu navštívilo celkem **1 148 účastníků**.

3

vzdělávací a konzultační semináře pro zaměstnance Úřadu práce ČR a MPSV zaměřené na problematiku dětských a sousedských dětských skupin.

Vedle skupinových vzdělávacích aktivit probíhalo **po celý rok také individuální poradenství** metodiček projektu. Poskytovatelé a další zájemci mohli využít **osobní, online, e-mailové i telefonické konzultace**.

Důraz na kvalitu a vyhodnocování péče

Do popředí zájmu se stále více dostává téma monitoringu a evaluace kvality dětských skupin. V rámci projektu probíhá příprava výstupu *Návrh na úpravu sběru dat k účasti dětí na předškolní péči*, který je zaměřený na problematiku Barcelonských cílů a sběr dat potřebných k jejich vyhodnocování.

První část dokumentu, nazvaná *Rozbor stávající situace*, byla již dokončena. Kompletní výstup bude prezentován v březnu 2027.

Současně vzniká anonymní sebehodnoticí nástroj pro pečující osoby v dětských skupinách. Zaměřuje se na znalost a naplňování standardů kvality péče. Jeho cílem je umožnit pečujícím ověřit si vlastní kompetence, lépe se orientovat v požadavcích na kvalitu poskytované služby a motivovat je k systematičtějšímu vzdělávání a profesnímu rozvoji.

Dokončení, zveřejnění a následná propagace nástroje jsou plánovány na rok 2027.

Projekt *Podpora a zvyšování kvality služeb v oblasti péče a slaďování pracovního a rodinného života* je realizován od 1. ledna 2023 do 31. prosince 2027 a je spolufinancován z Evropského sociálního fondu prostřednictvím OPZ+ a ze státního rozpočtu České republiky.

kontaktní osoba
Mgr. Miroslava Šircová
věcná garantka projektu
miroslava.sircova@mpsv.gov.cz

Vesnice roku 2026: Bílou stuhu za práci s mládeží a podporu rodiny získalo 13 obcí

Oddělení koncepce rodinné politiky, služeb péče o děti a politiky stárnutí (216)

Ve spolupráci s hodnotitelkami ze Sítě pro rodinu, z.s., zástupkyněmi MPSV v krajských hodnotitelských komisích proběhlo v průběhu května a června 2026 krajské kolo soutěže Vesnice roku 2026. Ocenění Bílá stuha za práci s mládeží a podporu rodiny byla následně předávána za účasti vyhlašovatelů a partnerů soutěže, včetně zástupců MPSV. Slavnostní předávání se uskutečnilo v rámci krajských slavností v obcích, které získaly Zlatou stuhu za celkové vítězství v krajském kole soutěže.

V roce 2026, kdy se uskutečnil **jubilejní 30. ročník soutěže** Vesnice roku, získalo Bílou stuhu celkem **13 obcí a měst**, tedy o čtyři více než v roce 2025. Ocenění je udělováno obcím, které se dlouhodobě a systematicky věnují podpoře rodin, práci s dětmi a mládeží, rozvoji komunitního života a vytváření podmínek pro mezigenerační soudržnost.

Kraj	Oceněná obec
Středočeský kraj	obec Bukovno (okres Mladá Boleslav)
Jihočeský kraj	obec Chrášťovice (okres Strakonice)
Plzeňský kraj	obec Záchlumí (okres Tachov)
Karlovarský kraj	město Žlutice (okres Karlovy Vary)
Ústecký kraj	městys Panenský Týnec (okres Louny)
Liberecký kraj	obec Oldřichov v Hájích (okres Liberec)
Královéhradecký kraj	obec Provodov-Šonov (okres Náchod)
Pardubický kraj	obec Jeníkov (okres Chrudim)
Kraj Vysočina	obec Vilémovice (okres Havlíčkův Brod)
Jihomoravský kraj	obec Sokolnice (okres Brno-venkov)
Olomoucký kraj	město Němčice nad Hanou (okres Prostějov)
Moravskoslezský kraj	obec Ostravice (okres Frýdek-Místek)
Zlínský kraj	ocenění nebylo uděleno

Předání Bílé stuhy za účasti ministra práce a sociálních věcí Aleše Juchelky. Foto: FB Vesnice roku

Obce oceněné Bílou stuhou budou moci po splnění podmínek stanovených MPSV využít neinvestiční dotaci ve výši 800 tis. Kč na rok 2027. Podpora je určena na další rozvoj prorodinných a komunitních aktivit a profesionalizaci obcí jako aktérů rodinné a proseniorské politiky. Ocenění zároveň představuje významné uznání jejich dlouhodobé práce v oblasti podpory rodin, dětí, mládeže, seniorů i aktivního komunitního života. Navíc šíří inspirativní příklady dobré praxe, které mohou využít i další obce napříč Českou republikou.

Soutěž Vesnice roku tak prostřednictvím ocenění Bílá stuha opět ukázala, že také menší obce dokáží vytvářet kvalitní a vstřícné prostředí pro rodinný a komunitní život. Aktivity oceněných obcí potvrzují, že podpora rodin, rozvoj sousedských a mezigeneračních vztahů a zapojování dětí a mladých lidí do života obce jsou důležitými předpoklady pro udržitelný rozvoj venkova a celkovou stabilitu a odolnost společnosti. Úspěch v soutěži navíc nezávisí pouze na vedení obcí, ale také na zapojení a spolupráci spolků, školských zařízení, dobrovolníků, podnikatelů i jednotlivců. Taková spolupráce přirozeně podporuje komunitní a sousedský život, posiluje důvěru mezi lidmi a upevňuje jejich vztah k místu, kde žijí.

kontaktní osoba
Mgr. Lenka Reinosová
věcný garant za MPSV
lenka.reinosova@mpsv.gov.cz
+420 778 442 926

VESNICE ROKU
V PROGRAMU OBNOVY VENKOVA

NÁRODNÍ DOTAČNÍ TITULY

Rodiny, senioři i obce: kam míří peníze z národních dotačních titulů?

Oddělení financování sociálních služeb, sociální práce a SPOD (261)

Národní dotační titul Rodina

Národní dotační titul Rodina, vyhlašovaný Ministerstvem práce a sociálních věcí, je zaměřen na podporu projektů a aktivit, které pomáhají posilovat stabilitu rodin, rozvíjet partnerské a rodičovské kompetence a předcházet situacím, jež mohou ohrozit fungování rodiny. Jeho hlavním cílem je poskytovat rodinám preventivní a podpůrnou pomoc a posilovat partnerské rodinné vztahy.

Podpora směřuje zejména k aktivitám zaměřeným na partnerství, rodičovství, péči a výchovu dětí. Důležitou součástí je také pomoc rodinám při zvládání náročných a krizových situací, včetně situací spojených s neformální péčí o blízkou osobu nebo ohrožením dítěte. Dotační titul klade důraz na primární prevenci a na komplexní přístup k rodině jako celku, včetně náhradních rodin.

Dotační titul zahrnuje dvě oblasti podpory. První se zaměřuje na preventivní aktivity podporující rodinu, partnerství a rodičovství. Druhá je určena na podporu práce s dětmi a rodinami v oblasti sociálně-právní ochrany dětí. Podporu mohou získat také zastřešující organizace, které poskytují metodické vedení a podporu organizacím působícím v oblasti podpory rodiny.

Národní dotační titul Rodina tak přispívá k posilování rodičovských kompetencí, prevenci krizových situací a vytváření příznivějších podmínek pro fungování rodin v různých životních situacích.

VÝZVA NA ROK 2027

366

přijatých žádostí o dotaci

červenec 2026
výzva zveřejněna

16. září 2026
konec lhůty pro podání žádostí

začátek roku 2027
zveřejnění výsledků

Výzva pro rok 2027

Dotační výzva pro rok 2027 byla zveřejněna v červenci 2026. Lhůta pro podávání žádostí byla stanovena do 16. září 2026. V rámci dotačního řízení bylo celkem přijato 366 žádostí. Zveřejnění výsledků dotačního řízení se předpokládá na začátku roku 2027.

V případě dotazů se obraťte na kontaktní osobu:

Mgr. Kamila Krejcárková
kamila.krejcarkova@mpsv.gov.cz
rodina@mpsv.gov.cz

ilustrační AI fotografie

DOTAČNÍ TITUL

Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností

36 **organizací** realizuje projekty v roce 2026

Cílem dotačního titulu je podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností, spočívajících především v hájení zájmů a práv seniorů a aktivitách směřujících k podpoře well-beingu a společenského uplatnění seniorů. Dále je podporován přenos dobré praxe ze zahraničí do České republiky a sdílení českých zkušeností se zahraničím. Také je podporován rozvoj zastřešujících organizací jako partnera státu. V letošním roce realizuje své projekty 36 organizací.

Dotační výzva pro rok 2027 bude vyhlášena pravděpodobně do konce roku 2026.

Potenciální, aktivní žadatelé i příjemci dotací mají možnost se v případě potřeby či zájmu obrátit na kontaktní osobu:

PhDr. Dana Sladomelová, DiS.
dana.sladomelova@mpsv.gov.cz
vua@mpsv.gov.cz

ilustrační AI fotografie

DOTAČNÍ TITUL

Obec přátelská rodině a seniorům

20 mil. Kč.

pro **50 obcí** z celé České republiky v roce 2026

Dotační titul Obec přátelská rodině a seniorům je zaměřen na podporu podpůrných preventivních, vzdělávacích a osvětových, informačních, koordinačních/metodických, podpůrných komunitních a volnočasových aktivit pro rodiny a seniory v obci s ohledem na potřeby těchto cílových skupin a specifika jednotlivých obcí. Aktivity by měly být dostupné všem rodinám a seniorům.

V roce 2026 realizuje v rámci dotačního titulu své projekty 50 obcí z celé České republiky, které si rozdělily 20 milionů Kč. V současné době probíhá příprava metodiky a nastavení podmínek dotačního titulu pro rok 2027.

Více informací naleznete na webových stránkách MPSV, případně je možné se obrátit na kontaktní osobu:

PhDr. Dana Sladomelová, DiS.
dana.sladomelova@mpsv.gov.cz
soutez@mpsv.gov.cz

„O nás bez nás?“ Participační skupina MPSV zapojuje mladé do diskuse o jejich právech

Oddělení náhradní rodinné péče (281) a Oddělení sociálně-právní ochrany dětí (283)

První setkání členů participační skupiny po letních prázdninách, živá debata o zákazu mobilů ve školách, náborový článek ve skautském časopisu i příprava na konferenci a návštěvu u dětského ombudsmana. Participační skupina, která funguje v rámci projektu SPOD4, má na podzim nabitý program.

Také Ministerstvo práce a sociálních věcí má svou participační skupinu složenou z dospívajících a mladých lidí, kteří se soustavně zajímají o sociální témata. Členové a členky dojíždějí na setkání z Opavy, Ostravy nebo Středočeského kraje a pravidelně se potkávají nad tématy, která se týkají práv dětí, náhradní rodinné péče nebo práv dětí v ústavech.

O nás bez nás

Na podzimním setkání, které proběhlo v prostorách ministerstva 15. října, vzbudil největší debatu plánovaný zákaz používání mobilních telefonů ve školách. Ten má začít platit od září 2027. *„Pro mladé je jednoznačně nejlepší komunikační nástroj telefon. Jeho používání je pro nás přirozené od prvního stupně základní školy,“* zaznělo během diskuse s tím, že zákaz je příliš náhlý a striktní. *„Je to o nás bez nás,“* shodli se mladí účastníci participační skupiny.

Podle členů a členek participační skupiny by bylo mnohem lepší, kdyby na školách průběžně probíhala osvěta, jak telefony správně používat a jak se chovat na sociálních sítích a internetu vůbec. Diskutující si uvědomují nebezpečí, která na sítích mohou na nezletilé číhat, přesto jsou přesvědčeni o tom, že zákazy bez vysvětlování nic nevyřeší. Většina z nich už zažila nějaké omezení telefonů na školách a má i zkušenost s tím, jak se jej někteří spolužáci snažili obejít – například si pořídili dva telefony, přičemž jeden odevzdávali před začátkem výuky a druhý, který opravdu používali, si nechávali u sebe.

„Pokud vláda na zákazu trvá, pak by jej měla dětem a dospívajícím dobře vysvětlit, například v celostátní kampani,“ shodli se jednohlasně v participační skupině. Důležité je také nabídnout dětem alternativní způsob trávení času o přestávkách, volných hodinách nebo ve školním klubu, protože i tehdy má zákaz platit.

ZEPTALI JSME SE JEN NA TŘI ZÁSADNÍ OTÁZKY:

Jak bys někomu vysvětlil, co tě baví na tom být součástí participační skupiny?

„Představte si to takhle: chcete někomu uvařit, ale nezeptáte se ho, co mu vlastně chutná. Uvaříte mu podle sebe, ale jemu to vůbec nesedne. A s řešením problémů dětí a mladých lidí je to stejné. Dospělí si sice můžou myslet, že ví, s čím bojujeme a jak to vyřešit, ale dokud se nás nezeptají, nikdy to nebude úplně ono. Proto mi dává obrovský smysl být součástí téhle skupiny. Můžu říct svůj názor a zároveň se toho spoustu naučit. Zdaleka to totiž není jen o tom, že ministerstvo čerpá z našich nápadů, ale i mně osobně tahle setkání dávají spoustu nové inspirace a energie."

Honza, 20 let, student práv na Masarykově univerzitě a člen participační skupiny

Co tě nejvíc motivuje v práci v participační skupině?

„Chtěla bych přispět ke zlepšení konkrétních věcí pro děti v Česku."

Katka, 16 let, studentka Střední školy designu, umění, knižní kultury a ekonomiky Náhorní

Máš nějaký aha moment související s participací?

„Můj aha moment proběhl hned na druhém setkání, když mi došlo, že můžu plně vyjádřit svůj názor a že o něj někdo stojí."

Erik, 17 let, student Smíchovské střední průmyslové školy

Stejná otázka pro tebe - nějaký aha moment související s participací?

„Když mi moje známá řekla, že nevidí důvod, proč by dětský domov neměl být dostačující pro výchovu a vývoj dítěte, a že děti v dětských domovech mají všechno, co chtějí. Přesně v ten moment mi došlo, jak málo si lidé uvědomují skutečný dopad na znevýhodněné děti a jak to v dětských domovech skutečně funguje."

Katka

Spolufinancováno Evropskou unií
Ministerstvo práce a sociálních věcí
PRÁVO NA DĚTSTVÍ
PĚSTOUN

Přidejte se k nám!

Na začátku října vyšel v časopisu Junák-Skaut také článek *Nebuď bot, participuj!, který představuje* Participační skupinu MPSV. Vedle krátkého popisu fungování a náplně participační skupiny do něj přispěli svými názory a zkušenostmi také její členové Erik, Honza a Katka.

> *„Představte si to takhle: chcete někomu uvařit, ale nezeptáte se ho, co mu vlastně chutná. Uvaříte mu podle sebe, ale jemu to vůbec nesedne. A s řešením problémů dětí a mladých lidí je to stejné. Dospělí si sice můžou myslet, že ví, s čím bojujeme a jak to vyřešit, ale dokud se nás nezeptají, nikdy to nebude úplně ono. Proto mi dává obrovský smysl být součástí téhle skupiny. Můžu říct svůj názor a zároveň se toho spoustu naučit. Zdaleka to totiž není jen o tom, že ministerstvo čerpá z našich nápadů, ale i mně osobně tahle setkání dávají spoustu nové inspirace a energie,“*
>
> **odpověděl Honza na otázku, jak by někomu vysvětlil, co jej baví na tom být součástí participační skupiny.**

Součástí článku byl také QR kód pro případné zájemce a zájemkyně o členství v Participační skupině MPSV.

Na konferenci i za ombudsmanem

V listopadu se participační skupina zúčastnila dvou akcí. Dne 5. listopadu vystoupili tři její členové na konferenci **Dítě v centru. O dětech s dětmi**, kterou organizovalo Ministerstvo školství. Dne 9. listopadu se pak členové a členky skupiny setkali s dětským ombudsmanem Martinem Benešem v jeho kanceláři v Brně.

Spolufinancováno Evropskou unií

Ministerstvo práce a sociálních věcí

PRÁVO NA DĚTSTVÍ

BUĎ IN PĚSTOUN

Aktivita je realizována v rámci projektu *Podpora systému sociálně-právní ochrany dětí a rozvoj kompetencí pracovníků SPOD*, CZ.03.02.02/00/25_110/0006346, spolufinancovaného z Evropského sociálního fondu plus.

kontaktní osoba
Mgr. Kristýna Jůzová Kotalová
věcná garantka navazujícího projektu SPOD4
kristyna.kotalova@mpsv.gov.cz

Jak se tvoří sociální politika ve světě? Zkušenosti z OECD v Paříži

Oddělení koncepce rodinné politiky, služeb péče o děti a politiky stárnutí (216)

Jak přemýšlejí o podpoře rodin v Japonsku, Kanadě nebo Austrálii? A co se od jejich přístupů může naučit Česká republika? I na tyto otázky hledá odpovědi Alexandra Lacinová z MPSV, která od září působí na několikaměsíční profesní stáži v Organizaci pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) v Paříži.

Konferenční centrum OECD a Château de la Muette, historické sídlo organizace.

38 zemí, společné výzvy a inspirace ze zahraničí

OECD sdružuje 38 členských států a představuje důležitou platformu pro mezinárodní spolupráci, sdílení zkušeností a hledání řešení společenských výzev. Její motto ‚Better Policies for Better Lives' – Lepší politiky pro lepší život – vystihuje poslání organizace: pomáhat zemím vytvářet kvalitnější veřejné politiky založené na datech, analýzách a příkladech dobré praxe.

Vedle ekonomiky se OECD věnuje také zaměstnanosti, sociální politice, vzdělávání, bydlení nebo zdravotnictví. Pro oblast rodinné politiky je významným zdrojem informací například databáze OECD Family Database, která umožňuje mezinárodní srovnání podpory rodin, rodičovských dovolených, zaměstnanosti rodičů či dostupnosti služeb péče o děti.

Tip: OECD Family Database

Srovnání podpory rodin, rodičovských dovolených, zaměstnanosti rodičů a služeb péče o děti napříč zeměmi OECD. Publikace i data jsou volně dostupné na **oecd.org**.

Jak vypadá práce v OECD zevnitř?

Alexandra Lacinová působí v rámci programu Staff on Loan, který od roku 2011 umožňuje odborníkům z české státní správy získávat několikaměsíční pracovní zkušenosti přímo v sekretariátu OECD. Působí v Direktorátu pro zaměstnanost, práci a sociální věci, konkrétně v divizi sociální politiky. Věnuje se zde mimo jiné tématu podpory slaďování rodinného a pracovního života.

Zkušenosti, které se vrátí zpět do Česka

Právě možnost poznat různé přístupy a spolupracovat s odborníky z celého světa považuje za jednu z největších hodnot stáže. Nejde přitom jen o profesní zkušenost, ale také o příležitost podívat se na známá témata z nového úhlu pohledu.

Poznatky, inspiraci i profesní kontakty získané během stáže může Alexandra Lacinová využít také po návratu na MPSV. Mezinárodní zkušenost tak není přínosem pouze pro ni samotnou, ale může přispět i k dalšímu rozvoji české rodinné a sociální politiky.

Mgr. Alexandra Lacinová v sídle OECD v Paříži.

„Jsem moc ráda, že mám příležitost být součástí OECD a poznat, jak taková mezinárodní organizace funguje zevnitř. Je to opravdu inspirativní prostředí plné mimořádně bystrých a zajímavých lidí, od kterých se mám každý den co učit. Když máte kolegy z Japonska, Austrálie nebo Kanady, je skvělé sledovat, jak nad věcmi přemýšlejí, jak pracují a jaké zkušenosti si přinášejí ze svých zemí. Velmi si cením toho, že můžu spolupracovat se špičkovými odborníky, poznávat nové přístupy a dívat se na známá témata z jiného úhlu. Stáž je pro mě obrovskou příležitostí k profesnímu rozvoji a zároveň velkou motivací do další práce. Těší mě, že podobnou zkušenost mohou získat i zaměstnanci české státní správy, a jsem vděčná za podporu, kterou mi MPSV poskytlo a díky které tady můžu být. Věřím, že si odtud odnesu spoustu nových poznatků, inspirace a cenných profesních kontaktů, které budu moci využít i po svém návratu.“

Alexandra Lacinová

kontaktní osoba
Mgr. Alexandra Lacinová
ministerský rada
alexandra.lacinova@mpsv.gov.cz

Děti pečující o sourozence se zdravotním znevýhodněním v České republice

Výzkumný institut práce a sociálních věcí, v. v. i. (RILSA) publikoval novou studii Pečující děti I: sourozenci dětí se zdravotním znevýhodněním autorek Kamily Svobodové, Kristýny Janurové a Magdaleny Bubeníkové z oddělení rodinné politiky.

Ilustrativní fotografie. Zdroj: Shutterstock.

Děti vyrůstající v rodinách se sourozencem, který z důvodu zdravotního postižení nebo závažného onemocnění vyžaduje dlouhodobou péči, čelí specifickým nárokům ovlivňujícím jejich každodenní život. Přestože v zahraničí je tomuto tématu věnována stále větší pozornost, v České republice doposud zůstávalo na okraji zájmu odborné literatury, systému pomáhajících služeb i společenského diskurzu. Nedostatek poznatků o potřebách pečujících sourozenců přitom přispívá k přehlížení této zranitelné skupiny a ztěžuje vytváření účinných preventivních a podpůrných opatření. Cílem výzkumu Pečující děti proto bylo co nejkomplexněji zmapovat životní situaci, zkušenosti a potřeby sourozenců dětí se zdravotním znevýhodněním a na základě získaných poznatků formulovat doporučení pro rodinnou a sociální politiku, která mohou přispět ke zlepšení situace těchto dětí i jejich rodin v České republice. Výzkum je součástí pětiletého projektu ***Současná česká rodina a podpora jejích funkcí***, realizovaného v letech 2023–2027 pro Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Sběr dat probíhal prostřednictvím hloubkových polostrukturovaných rozhovorů se dvěma skupinami respondentů. První tvořili rodiče mladších pečujících dětí do 15 let věku, druhou samotní pečující sourozenci ve věku přibližně 16 až 25 let. Pro hlubší porozumění zkoumané problematice byly uskutečněny také rozhovory s odborníky, kteří se s pečujícími rodinami setkávají ve své praxi. Celkem tak bylo v rámci kvalitativního výzkumu realizováno 60 rozhovorů.

60
hloubkových rozhovorů
v rámci kvalitativního výzkumu

Rodiče
mladších pečujících dětí do 15 let

Pečující sourozenci
ve věku přibližně 16–25 let

Odborníci,
kteří se s pečujícími rodinami setkávají v praxi

Výsledky ukázaly, že do péče o bratra či sestru se zdravotním znevýhodněním se v různé míře zapojovali takřka všichni sourozenci. Poskytovali přímou péči, například prostřednictvím společných her, dohledu či doprovázení, ale vykonávali také náročnější pečovatelské činnosti, jako je pomoc se sebeobsluhou a osobní hygienou. Vedle toho se podíleli na zajišťování chodu domácnosti a poskytovali emocionální podporu sourozenci i ostatním členům rodiny. Jejich pomoc bývá významnou a mnohdy i nezbytnou součástí rodinného života, přesto často zůstává méně viditelná. Péče může být pro sourozence obohacující a posilující zkušeností. Zároveň však může představovat časovou, organizační i psychickou zátěž, která ovlivňuje jejich volný čas, sociální vztahy, vzdělávání i budoucí život. Pečující děti mohou cítit křivdu kvůli omezenému času a pozornosti, které jim rodiče věnují, ztrácet pocit bezstarostnosti a dělat si obavy o zdravotní stav sourozence i z toho, že pečovatelské závazky v budoucnosti přejdou na ně. Klíčové je proto včas rozpoznávat jejich potřeby a předcházet případným psychickým a sociálním obtížím.

Jejich pomoc bývá významnou a mnohdy i nezbytnou součástí rodinného života, přesto často zůstává méně viditelná.

Zjištění výzkumu poukazují na potřebu rozvoje podpůrných služeb zaměřených přímo na pečující sourozence, zejména dostupné psychologické pomoci a podpůrných sourozeneckých skupin. Zároveň zdůrazňují význam podpory pečujících rodin jako celku a zvyšování kvality a dostupnosti služeb, které mohou převzít část péče o dítě se zdravotním znevýhodněním nebo pomoci s dalšími praktickými povinnostmi v rodině. Taková pomoc rodičům umožní věnovat více individuálního času a pozornosti ostatním dětem a zároveň přispěje ke snížení rizika, že na pečující sourozence bude přecházet nepřiměřená pečovatelská zátěž a odpovědnost. V neposlední řadě je důležité zvyšovat povědomí o specifických potřebách pečujících sourozenců a jejich rodin, informovat o dostupných možnostech pomoci a skrze osvětové aktivity vnášet toto téma do veřejné i odborné debaty.

KE STAŽENÍ

Studie Pečující děti I: sourozenci dětí se zdravotním znevýhodněním

Studie je k dispozici na webu RILSA.
katalog.vupsv.cz

VÍCE O PROJEKTU

Informace o projektu **Současná česká rodina a podpora jejích funkcí**, v rámci kterého byl výzkum realizován:
www.rilsa.cz/projekty/soucasna-ceska-rodina-a-podpora-jejich-funkci/

Kolektiv autorek

PhDr. Mgr. Kamila Svobodová, Ph.D.
kamila.svobodova@rilsa.cz

Kristýna Janurová, M.A., Ph.D.
kristyna.janurova@rilsa.cz

Mgr. Magdalena Bubeníková
magdalena.bubenikova@rilsa.cz

Zpráva o rodině 2026: Rodičovské plány a jejich naplňování v současné české společnosti

Výzkumný institut práce a sociálních věcí (RILSA) zpracoval již čtvrtou Zprávu o rodině, která se tentokrát zaměřuje především na aktuální vývoj porodnosti v České republice a na rodičovské plány a přání mladých bezdětných lidí i rodičů dětí předškolního a školního věku. Zpráva, kterou začátkem září 2026 vzala na vědomí vláda ČR, reaguje na současný výrazný pokles porodnosti a otevírá otázku, do jaké míry se lidem daří uskutečňovat jejich představy o založení či rozšíření rodiny a jaké okolnosti jim v tom pomáhají nebo naopak brání.

Zpráva o rodině 2026 je obdobně jako předchozí vydání rozdělena do dvou hlavních částí. První při-náší přehled aktuálního demografického vývoje v České republice, zejména změn ve věkové struktuře obyvatelstva, formování a stabilitě partnerských vztahů, a především vývoje porodnosti, plodnosti a reprodukčního chování obyvatelstva. Současně zasazuje tyto trendy do širšího sociálního a ekonomického kontextu. Pozornost věnuje životním podmínkám rodin převážně v letech 2023 až 2025, včetně jejich finanční a bytové situace a možností slaďování pracovního a rodinného života.

DVĚ ŠETŘENÍ PRO ZPRÁVU O RODINĚ 2026

≈ 2 000

bezdětných lidí
ve věku 25–44 let

téměř 23 000

rodičů
alespoň jednoho dítěte do 10 let

Druhá, rozsáhlejší část vychází z výsledků dvou výběrových dotazníkových šetření realizovaných speciálně pro potřeby této zprávy. První z nich mapuje názory a představy o budoucím rodičovství u přibližně dvou tisíc bezdětných lidí ve věku 25 až 44 let. Pohled osob, které (zatím) děti nemají, doplňují výpovědi téměř 23 tisíc rodičů alespoň jednoho dítěte ve věku do deseti let, kteří byli pro výzkum osloveni prostřednictvím evidence příjemců rodičovského příspěvku. Toto šetření se zaměřilo především na to, zda rodiče mají tolik dětí, kolik by si přáli, a pokud nikoliv, jaké okolnosti jim v naplnění jejich rodičovských přání brání.

U obou cílových skupin jsou podrobněji analyzovány faktory, které do rozhodování o rodičovství vstupují. Vedle věku, vzdělání, partnerské situace či ekonomických podmínek je sledován také význam životních hodnot, postojů k rodičovství, očekávání a obav z budoucnosti. Významná pozornost je věnována rovněž tomu, jak bezdětní lidé a rodiče vnímají současnou rodinnou politiku a nakolik by vybraná opatření mohla podpořit uskutečňování jejich rodičovských plánů. Samostatně je zkoumána také bytová situace mladých lidí a rodin s dětmi, která může představovat jednu z překážek při rozhodování o založení či rozšíření rodiny.

Závěrečná analytická kapitola přibližuje reprodukční strategie českých žen v různých fázích rodinného života, a sice s využitím dat panelového šetření GGP – Současná česká rodina. Sleduje přitom, jak se jejich původní rodičovské záměry proměňují v čase a do jaké míry se je daří skutečně naplňovat.

Zpráva o rodině 2026 ukazuje, že rozhodování o rodičovství je komplexním procesem, do něhož vstupují nejen materiální a institucionální podmínky, ale také partnerské vztahy, individuální životní preference, hodnoty a očekávání. Rodinná politika proto nemůže ovlivnit všechny faktory, které reprodukční rozhodování utvářejí. Může však přispívat k vytváření stabilního a předvídatelného prostředí, snižování ekonomických, bytových a pracovních bariér a zlepšování podmínek pro slaďování rodinného a pracovního života.

Zprávu uzavírá soubor doporučení pro rodinnou politiku, která vycházejí z předložených analýz a směřují k podpoře lidí při uskutečňování jejich rodičovských přání. Publikace tak představuje důležitý odborný a datový podklad pro další rozvoj rodinné politiky v České republice.

KE STAŽENÍ

Přečtěte si celou Zprávu o rodině 2026

Podrobné výsledky obou šetření, analýzy i doporučení pro rodinnou politiku najdete v plném znění zprávy. Stačí načíst QR kód, nebo navštívit katalog.vupsv.cz.

Kontaktní osoby

Ing. Sylva Höhne
sylva.hohne@rilsa.cz

Mgr. Naděžda Křečková Tůmová, Ph.D.
nadezda.kreckova@rilsa.cz

ZPRACOVÁNO V RÁMCI PROJEKTU:

Podpora a zvyšování kvality služeb v oblasti péče a slaďování pracovního a rodinného života, CZ.03.01.02/00/22_013/0000257, spolufinancován Evropskou unií v rámci OPZ+.

VYDAVATEL:

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
Odbor rodiny, ochrany práv dětí a integrace Romů

Autorská práva vykonává vydavatel. Bez písemného svolení vydavatele je zakázáno jakékoli užití částí nebo celku díla, zejména rozmnožování a šíření jakýmkoli způsobem, mechanickým či elektronickým, v českém nebo jiném jazyce.

KONTAKT:

zpravodaj.rodina@mpsv.gov.cz

DALŠÍ VYDÁNÍ NAJDETE NA:

mpsv.gov.cz/zpravodaj-rodina

Odebírejte Zpravodaj Rodina!

Chcete mít nejnovější informace z odboru rodiny, ochrany práv dětí a integrace Romů vždy mezi prvními? Nechte si zpravodaj zasílat přímo do e-mailu.
mpsv.gov.cz/zpravodaj-rodina

Zpracováno v rámci projektu *Podpora a zvyšování kvality služeb v oblasti péče a slaďování pracovního a rodinného života*, CZ.03.01.02/00/22_013/0000257, spolufinancován Evropskou unií v rámci OPZ+.

Spolufinancováno Evropskou unií

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Zpravodaj Rodina

MPSV.GOV.CZ/ZPRAVODAJ-RODINA